

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาทุกระดับ เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศและต่างมีลักษณะสำคัญในตัวเองแตกต่างกันไป แต่การศึกษาที่รัฐจะต้องรับภาระจัดให้เปล่าสำหรับพลเมืองทุกคนและให้ทุกคนมีความเสมอภาคกันในขั้นการศึกษาคือการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของการศึกษาในระดับอื่นๆที่สูงขึ้นไป และเป็นการศึกษาที่ทุกคนในชาติควรจะต้องได้รับการศึกษาถึงระดับนี้ เพราะการศึกษาในระดับศึกษามีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์เป็นอย่างมากและต่อจากการศึกษาในระดับนี้ไปแล้วจะเป็นการศึกษาโดยความสมัครใจของแต่ละคน ฉะนั้นการศึกษาระดับประถมศึกษาจึงมีความสำคัญต่อประเทศและพลเมืองทุกคน ดังที่ บันลือ พงษ์วัน ได้กล่าวไว้ว่า " การศึกษาภาคบังคับหรือการศึกษาประถมศึกษาของไทยถือเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ..."¹

จากการที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร เคมี พ.ศ. 2503 เป็นหลักสูตร พ.ศ. 2521 ทำให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปอย่างมากมานับจากการลดชั้นจาก 7 ปี มาเหลือ 6 ปี และจากการเรียนรายวิชามาเป็นเรียนตามกลุ่มเรียกว่ากลุ่มประสบการณ์ ซึ่งมีด้วยกัน 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มทักษะเป็นเครื่องมือของการเรียนประกอบด้วย ภาษาไทยและคณิตศาสตร์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้แก่เรื่องราวเกี่ยวกับการดำรงชีวิต

กลุ่มที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ได้แก่ความรู้กิจกรรมต่างๆมุ่งให้

1

บันลือ พงษ์วัน . การประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2519), หน้า 6.

เด็กปฏิบัติเพื่อเป็นคนดี มีคุณธรรม

กลุ่มที่ 4 กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ได้แก่ประสบการณ์ทั่วไปในการทำงานและพื้นฐานในการประกอบอาชีพ¹

* วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่สำคัญต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพราะวิชาพลศึกษามีวัตถุประสงค์และความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษาให้นักเรียนอยู่ในวัยเจริญเติบโตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ มีความต้องการการเคลื่อนไหวและทักษะต่างๆเพื่อมาพัฒนาร่างกายจึงจำเป็นต้องจัดดำเนินการการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การที่จะดำเนินการให้การเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษาโดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ของการได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยการจัดการบริหารการศึกษาที่ดี เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้เจริญงอกงามในด้านต่างๆอย่างเต็มที่และเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างเด็กแต่ละบุคคล เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีแก่สังคม

บุญโญ สาคร กล่าวว่า ในการบริหารทั้งในวงราชการและวงการศึกษา ถือว่าการบริหารงานบุคคลเป็นหัวใจของการบริหาร เพราะความสำเร็จของงานขึ้นอยู่กับคน²

จะเห็นว่าปัจจัยในการบริหารที่สำคัญคือคน สำหรับในวงการพลศึกษา บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดดำเนินการให้กิจการพลศึกษาเจริญก้าวหน้าและการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาประสบผลสำเร็จคือครูพลศึกษา สาอาจ พ่วงบุตร กล่าวว่า "วิชาพลศึกษาจะดีมาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครูพลศึกษาซึ่งมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง"³

¹กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521), หน้า 3 - 4

²บุญโญ สาคร, การบริหารงานบุคคล (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2518), หน้า 5.

³สาอาจ พ่วงบุตร, "ความสำคัญของครูพลศึกษาต่อวิชาอื่น" วารสารสุขศึกษา พลศึกษา สันทนาการ 2 (เมษายน 2524) : 183.

วรงค์ดี เพียรชอบ ได้ให้ความเห็นว่าครูพลศึกษา เป็นหัวใจสำคัญของวิชาพลศึกษา วิชาพลศึกษาจะเป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับครูพลศึกษาสามารถจัดโปรแกรมพลศึกษา เพื่อให้เด็กเรียนได้ประโยชน์จากวิชาพลศึกษามากน้อยเพียงใด¹

* ฉะนั้นครูที่สอนวิชาพลศึกษาจึง เป็นบุคคลที่สำคัญที่มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในการจัดดำเนินการบริหารพลศึกษาในระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ครูที่สอนวิชาพลศึกษาจะต้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาขั้นนี้ ต้องมีความรู้ความชำนาญสามารถจัดสถานที่สิ่ง เสริมประสบการณ์ต่างๆ ให้เด็กเรียนได้เป็นอย่างดี การปฏิบัติงานของครูที่สอนวิชาพลศึกษาจึงจะได้รับการยอมรับจากครูในโรงเรียน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนทั่วไป ครูที่สอนวิชาพลศึกษาไม่ใช่มีบทบาทเฉพาะการสอนอย่างเดียวแต่ยังมีบทบาทความรับผิดชอบในงานด้านอื่นอีกมากมายซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การให้การศึกษา การอบรมการปกครองดูแล การให้คำแนะนำและแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพและปัญหาต่างๆ การบริการแก่สังคมในด้านวิชาการและด้านอื่นๆ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ศึกษาค้นคว้าวิจัย วิเคราะห์ นิเทศ วัสดุ ประเมินผล เสนอแนะการปรับปรุงหลักสูตร เรียบเรียงตำรา รวมถึงการใช้เทคนิคและวิธีการใหม่ๆทางการศึกษา เพื่อมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ²

เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครมีทั้งครูที่สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิปริญญาและที่ไม่มีวุฒิปริญญาจึงอาจทำให้บทบาททางด้านที่แสดง

¹ วรงค์ดี เพียรชอบ, หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523) , หน้า 31.

² สมภพ กาญจนกุล, ประมวล พ.ร.บ. ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการพลเรือน ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร , หน้า 145.

ออกแตกต่างกันออกไป^๕ ดังผลการวิจัยของ ซิลเวสเตอร์ (Silvester) พบว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาส่วนใหญ่จะปล่อยให้เด็กเรียนเล่นตามลำพังเพราะไม่มีหลักการและวิธีสอนพลศึกษา ครูที่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษามาโดยตรงจะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษามีความเข้าใจในหลักการและวิธีสอนวิชาพลศึกษาได้ดีกว่า¹

จากหลักฐานการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 ในปี พ.ศ. 2527 มีโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด 422 โรงเรียน ใน 24 เขต ได้มีการบรรจุครูพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษาโดยตรงและใช้ครูอื่นทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาค้ครูที่สอนวิชาพลศึกษามีประมาณ 900 คน² โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนจึงเป็นเหตุให้ครูมีบทบาทต่อชุมชนเป็นอย่างมาก สมจิต สุคนธสวัสดิ์ กล่าวว่า "ประชาชนจะได้รับการตอบสนองในกันต่างๆเพียงใดโดยอยู่ที่ครูมากกว่าบุคคลอื่น " ³ โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาพลศึกษามีบทบาทมากในด้านการจัดกิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมอื่นๆภายในชุมชน

ถ้าพิจารณาถึงบทบาทของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครจะมีบทบาทมากทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของครูที่สอนวิชาพลศึกษาที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรจะมีทั้งครูที่มีวุฒิทางพลศึกษาและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทในการทำงานของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครให้ประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ×

¹ P.J. Silvester, Attitude to Physical Education in the Primary school" Physical Education, Vol.61.183 (July 1969) :32-36.

² สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร, คู่มือคณะกรรมการการศึกษาของกรุงเทพมหานคร . 2524.

³ สมจิต สุคนธสวัสดิ์ "กรุงเทพมหานครกับการจัดการศึกษา" กรุงเทพมหานครศึกษารวบรวม . หน้า 57

* วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติของครูที่สอนวิชาผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ปฏิบัติจริงระหว่างครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีวุฒิทางผลศึกษากับครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติระหว่างครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีวุฒิทางผลศึกษากับครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร *

สมมุติฐานการวิจัย

บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีวุฒิทางผลศึกษากับครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่ไม่มีวุฒิทางผลศึกษาทั้งบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติแตกต่างกัน *

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติของครูที่สอนวิชาผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (ไม่รวมโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดสำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานครและโรงเรียนราษฎร์) * ซึ่งครอบคลุมบทบาทในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาผลศึกษา
 - 1.2 บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีต่อนักเรียน
 - 1.3 บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีต่อวิชาการทางผลศึกษา
 - 1.4 บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีต่อการบริหารโรงเรียน
 - 1.5 บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีต่อชุมชน
 - 1.6 บทบาทของครูที่สอนวิชาผลศึกษาที่มีต่อวิชาชีพผลศึกษา *

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือครูที่สอนวิชาพลศึกษาที่มีวุฒิทางพลศึกษาและไม่มีวุฒิทางพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครเท่านั้น

ข้อคัดง้างเบื้องต้น

ผู้วิจัยเชื่อว่าข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้และตรงกับความเป็นจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติของครูที่สอนวิชาพลศึกษาและนำผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ควรจะมีปฏิบัติมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการทำงานของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. นำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในการจัดบุคลากรในการสอนวิชาพลศึกษาให้เหมาะสมกับบทบาทที่เป็นจริง

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

ผู้วิจัยไม่สามารถทราบถึงภูมิหลังของครูที่สอนวิชาพลศึกษาและสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครได้ทุกโรงเรียนและไม่สามารถจะควบคุมการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามได้ซึ่งผู้ตอบอาจตอบเข้าข้างตัวเองโดยไม่ตั้งใจ

คำจำกัดความของการวิจัย

บทบาท หมายถึง การปฏิบัติตามที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานทั้งที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำและงานที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษอันอาจจะเกิดประโยชน์

ต่องานในหน้าที่ของครูที่สอนวิชาพลศึกษาในระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

บทบาทที่ปฏิบัติจริง หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

บทบาทที่ควรจะทำปฏิบัติ หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครคิดว่าควรจะทำปฏิบัติ ×

ครูที่สอนวิชาพลศึกษา หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งที่มีวุฒิและไม่มีวุฒิทางพลศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร (ไม่รวมโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัด สำนักงานประถมศึกษากรุงเทพมหานครและโรงเรียนราษฎร์)

บทบาทต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา

บทบาทต่อนักเรียน หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาปฏิบัติเพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

บทบาทต่อวิชาการทางพลศึกษา หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรมวิชาการทางพลศึกษาของสายวิชาพลศึกษาในโรงเรียน

บทบาทต่อการบริหารโรงเรียน หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนทั้งที่เกี่ยวกับกิจกรรมค่าพลศึกษาและด้านอื่นๆ

บทบาทต่อชุมชน หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาปฏิบัติกิจกรรมเพื่อชุมชนทั้งที่เกี่ยวกับกิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมอื่นๆ

บทบาทต่อวิชาชีพพลศึกษา หมายถึง บทบาทที่ครูสอนวิชาพลศึกษาปฏิบัติเกี่ยวกับสายวิชาชีพพลศึกษา